

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa M. H.

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 lipca 2008 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 4 kwietnia 2008 r., sygn.

akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2008 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pełnomocnika powoda od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 28 grudnia 2007 r. W uzasadnieniu podniósł, że skoro została wniesiona przez adwokata powoda, zwolnionego od kosztów sądowych postanowieniem z dnia 14 grudnia 2005 r., i nieopłacona opłatą podstawową, to podlegała odrzuceniu *a limine*.

W zażaleniu opartym na naruszeniu art. 130² § 3 k.p.c. w zw. z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 21, poz. 123 ze zm., dalej „u.k.s.c.”), oraz art. 149 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 21, poz. 123) wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie trzeba zauważyć, że powód został zwolniony od kosztów sądowych w całości postanowieniem z dnia 14 grudnia 2005 r., tj. wydanym jeszcze na gruncie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r., Nr 9, poz. 88, ze zm.). Oznaczało to, że był on wtedy zwolniony z obowiązku ponoszenia wszelkich kosztów sądowych. Wyrok Sądu Okręgowego jako sądu pierwszej instancji został wydany w dniu 28 grudnia 2007 r., a postanowienie Sądu Apelacyjnego jako sądu drugiej instancji zostało wydane w dniu 4 kwietnia 2008 r., czyli obydwa orzeczenia już po wejściu w życie nie tylko ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ale i ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Nie ulega wątpliwości, że uzyskane wcześniej zwolnienie od kosztów sądowych nie wygasa, lecz obowiązuje także na gruncie nowych przepisów. W razie zmiany przepisów regulujących postępowanie sądowe, do jakich zalicza się przepisy dotyczące kosztów sądowych zasadą jest, że stosuje się je od chwili ich wejścia w życie także do spraw już będących w toku, chyba że ustawodawca w przepisach przejściowych postanowił inaczej.

Ustawa nowelizująca (z dnia 14 grudnia 2006 r.) zmieniła brzmienie art. 14 u.k.s.c. Uchylony został wtedy przepis art. 14 ust. 2 u.k.s.c., który stanowił, że opłatę podstawową pobiera się także od podlegających opłacie pism, wnoszonych przez stronę zwolnioną przez sąd od kosztów sądowych chyba, że ustawa stanowi inaczej. Regulacja ta weszła w życie z dniem 9 marca 2007 r.

W tej sytuacji należało odpowiedzieć jak należy rozumieć treść art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. zmieniającej ustawę o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r., który stanowi, że do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Nie ulega wątpliwości, że przedmiotowa sprawa została wszczęta przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. Kluczowe znaczenie ma przepis art. 149 ust. 1 u.k.s.c., zgodnie z którym w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZP 124/06 (OSNC 2007, nr 6, poz. 91), wyjaśnił, że zakończenie postępowania w danej instancji – w rozumieniu art. 149 ust. 1 u.k.s.c. - następuje z chwilą wydania orzeczenia kończącego postępowanie w tej instancji. Wynika z tego, że przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 13 czerwca 1967 r.,

na podstawie której powód zwolniony był od konieczności ponoszenia jakiegokolwiek opłaty, obowiązywały do czasu zakończenia postępowania pierwszoinstancyjnego, tj. do dnia 28 grudnia 2007 r. Od tej chwili, do konsekwencji przysługującego uczestnicze zwolnienia od kosztów, należało stosować już przepisy nowej ustawy, tj. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. Mając na względzie, że art. 2 ustawy nowelizującej z dnia 14 grudnia 2006 r., nakazuje z kolei do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie stosować przepisy dotychczasowe, stwierdzić należy, że w omawianym przypadku zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. w ich pierwotnym brzmieniu. Zgodnie z jej art. 100 ust. 2 w ówczesnym brzmieniu, strona, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, ma obowiązek uiścić opłatę podstawową, o której mowa w art. 14 ustawy.

W orzecznictwie wyrażone zostało już wielokrotnie wyrażone zapatrywanie, że przepisy o opłacie podstawowej mają zastosowanie do zakończenia sprawy wszczętej przed wejściem w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wnosząc zatem apelację strona, która działa przez profesjonalnego pełnomocnika i która została zwolniona od kosztów sądowych w sprawach wszczętych przed dniem 9 marca 2007 r. ma obowiązek bez wzywania uiścić opłatę podstawową. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2007 r., I CZ 113/07, z dnia 11 grudnia 2007 r., II CZ 96/07, z dnia 6 marca 2008, I CZ 150/07 i z dnia 11 stycznia 2008, V CZ 115/07 wszystkie niepublikowane.). Powód miał więc obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej od wniesionej apelacji, którego nie wykonał.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje zapatrywanie, że opłata podstawowa określona w art. 14 u.k.s.c. jest opłatą w wysokości stałej w rozumieniu przepisu art. 130² § 3 k.p.c. (por. uchwałę SN z dnia 21 listopada 2006 r. III CZP 109/06, LEX nr 197685, postanowienia z dnia 9 maja 2007 r., II CZ 26/07, z dnia 9 października 2006 r., I CZ 83/06, z dnia 30 maja 2006 r., I CZ 23/06 niepublikowane.). Zgodnie natomiast z art. 130² § 3 k.p.c. jeżeli strona jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, obowiązek uiszczenia opłaty powstaje przy wnoszeniu pisma podlegającego opłacie, bez wezwania sądu, a środki zaskarżenia, wniesione w takiej sytuacji bez uiszczenia opłat, podlegają odrzuceniu *a limine*. Ze względu na fakt, że wniesiona przez adwokata podlegająca opłacie w wysokości stałej apelacja nie została opłacona, zasadne było jej odrzucenie.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).